

Työkykykoordinaattorin palvelut Kainuussa

Raija Tahvanainen, työkykykoordinaattori

31.1.2019

Taustaa

- ▶ Sairaanhoidtaja
- ▶ Terveystenhoitaja
- ▶ Erikostumisopintoja; viimeisin työkykykoordinaattorikoulutus 11/2017

- ▶ Työ Joensuussa erikoissairaanhoidossa n. 27 v.
- ▶ Kajaanissa hanketyötä työllisyshankkeissa 2007-2018
- ▶ Työkykykoordinaattoripilotoinnit osatyökykyisten työllistymisen edistämiseksi-hanke
  - ▶ Valtakunnallinen hanke, 10 aluetta, eri painopistealueita
  - ▶ Työllistymismahdollisuus kaikille - myös osatyökykyisille
  - ▶ Asenteet ja ennakkoluulot osatyökykyisiä kohtaan muuttuvat positiiviseen suuntaan
  - ▶ Hanke tuki voimakkaasti kansalaisten yhdenvertaisuutta

Työkykykoordinaattori

- ▶ Työkykykoordinaattori voi toimia erilaisissa organisaatioissa
  - ▶ Yrityksessä, työterveyshuollossa, TE-toimistossa, yhdistyksissä..
- ▶ Yksilöllinen tuki työn hakijalle, työntekijälle
- ▶ Tukija, sparraaja, palvelujärjestelmän tuntija, verkostojen luoja, asenteiden muokkaaja....
- ▶ Ohjaus ja neuvonta mm. ammatillisen kuntoutuksen, sosiaaliturvan, uudelleen koulutuksen ja muiden mahdollisuuksien hyödyntämiseksi, ohjaa oikean tuen piiriin
- ▶ Yhteistyön koordinointi eri tahojen välillä
- ▶ Etsii yksilöllisiä ratkaisuja työssä jatkamiseen tai työelämään palaamiseen.
- ▶ Lisäksi työkykykoordinaattorin tehtävänä on myös tiivistää yhteistyötä eri toimijoiden kanssa ja siten luoda verkostoja työntekijöiden työurien jatkumisen turvaksi.

Mitä osatyökykyisyys on?

- ▶ Osatyökykyisyys on sidoksissa työkykyä rajoittavaan syyhyn ja työn vaatimukseen, siksi se on yksilöllistä.
- ▶ Osatyökykyisyys voi olla myös tilapäistä.
- ▶ Osatyökykyisillä on muita suurempi riski jäädä työttömäksi.
- ▶ Vamma tai pitkäaikaissairaus estää liian usein työhön paluun tai kokonaan työelämään pääsyn.
- ▶ Yli puolella työikäisistä suomalaisista on jokin pitkäaikaissairaus tai vamma.
- ▶ Osatyökykyisten heikosta työllistymisestä aiheutuvan toteutumattoman työpanoksen arvioidaan olevan 1,3 miljardia euroa vuodessa, selviää Ilmarisen laskelmasta.

Työkyvyn tuen palvelupolku

Palvelutarpeen tunnistaminen

työ- ja toimintakyky

- ▶ **Työkyvyllä** tarkoitetaan yksilöön ja työhön liittyvien tekijöiden kokonaisuutta.
  - ▶ Työkyky ei tarkoita vain terveyttä, joten työkyvyn arvioinnissa tarvitaan terveystarkastuksen lisäksi myös muuta tietoa.
- ▶ **Toimintakyky** tarkoittaa ihmisen fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia mahdollisuuksia selviytyä jokapäiväisestä elämästään omassa ympäristössään.
- ▶ **Työkyvyn tuki** tarkoittaa toimenpiteitä, joilla tuetaan työikäisten työssä jatkamista, työhön paluuta ja työllistymistä. Näitä palveluja ovat työpaikan, työvoimapalvelujen, terveydenhuollon, sosiaalipalvelujen, kuntoutuksen, koulutuksen sekä sosiaaliturvan keinot.

- ▶ Työkyky ja toimintakyky tarkoittavat eri asioita. Toimintakyvyn alentuminen voi heikentää myös työkykyä, mutta näin ei aina ole. Työkyky voi olla erinomainen, vaikka toimintakyky olisi heikentynyt.
- ▶ Esimerkiksi pyörätuolia käyttävän henkilön fyysinen toimintakyky on heikentynyt, mutta hänen työkykynsä voi olla erinomainen

Palvelutarpeen tunnistaminen

miten asiakkaat ohjautuvat työkykykoordinaattorille

- ▶ Asiakkaan verkossa tekemässä palvelutarpeen arviossa tai haastattelussa tulee esiin, että työnhakijan terveydentila vaikuttaa työllistymiseen tai koulutukseen hakemiseen.
- ▶ Palvelutarpeen voi tunnistaa myös terveydenhuolto, aikuissosiaalityö, Kela
- ▶ Työttömän työkyvyn tuen tarpeen tunnistamisessa
  - ▶ toistuvat tai pitkittyvät sairauslomat,
  - ▶ oma arvio siitä, työllistyykö henkilö nykyistä osaamista vastaavaan palkkatyöhön tai johonkin palkkatyöhön
  - ▶ useat keskeytyneet opinnot
    - ▶ antavat hyviä viitteitä ohjaustarpeesta
- ▶ Ei lähetettä
- ▶ TE-palveluiden asiantuntijat ohjaavat
- ▶ Jonkin verran myös TE-palveluiden ulkopuolelta

Palvelutarpeen tunnistaminen jatkuu

- ▶ Yhteistyössä eri ammattilaisten kanssa, kahdenkeskisissä tapaamisissa asiakkaan kanssa tai työpari- tai ryhmätyöskentelyssä.
- ▶ Tärkeintä on, että asiakasta kuunnellaan
- ▶ Hänelle tarjotaan tai hänet ohjataan tarpeellisiin palveluihin.
- ▶ Monialaisen palvelutarpeen tunnistamisesta.
- ▶ Moniammatillisuus,- asiantuntijuus tai -näkökulmaisuus ei sinänsä edellytä sektorirajojen ylittämistä eli monialaisuutta, vaikka niin käytännössä usein onkin.

Työkyvyn tuen tarpeen selvittäminen

- ▶ Työkyvyn tuen tarvetta arvioidaan työuran kaikissa vaiheissa. Jokainen meistä on jossain uransa vaiheessa osatyökykyinen.
- ▶ Työkyvyn tuen tarvetta selvitetään, jotta asiakas saa toiminta- ja työkykynsä vahvistamiseen tarvitsemansa avun ja palvelut mahdollisimman oikeaan aikaan.
- ▶ Työkyvyn tuen tarpeen selvittäminen ja asiakkaan tavoitteiden määrittäminen liittyvät kiinteästi toisiinsa.
- ▶ Työ- ja toimintakyvyn arvioinnissa on tärkeää tiedostaa tavoite. Onko tavoitteena siirtyä pois työelämästä vai pysyä työelämässä?

Työ- ja toimintakyvyn arviointi

- ▶ Asiakkaan itsensä ja ammattilaisten keräämän tiedon pohjalta arvioidaan työ- ja toimintakykyä. Tietoa saadaan työssä, opiskelussa, kotona ja harrastuksissa. Arviointia voidaan tehdä myös työ- ja koulutuskokeilujen tai kuntouttavan työtoiminnan aikana.
- ▶ Siinä yhdistyy eri tahoilla kerätty tieto yhdeksi kokonaisuudeksi.
- ▶ Kumppaniksi 20 päivän työkokeilujakso, josta kirjallinen yhteenveto
- ▶ Työkyvyn arviointi ja työkyvyttömyyden arviointi

Tavoitteiden asettaminen

- ▶ Asiakkaan omia tavoitteita
- ▶ Asiakas tietää, mihin hoidolla ja kuntoutuksella pyritään.

Palveluiden ja toiminnan suunnittelu

- ▶ Kirjallinen suunnitelma
- ▶ Suunnitelmilla varmistetaan, että asiakas pääsee tavoitteisiinsa.

Palveluiden ja yhteistyön koordinointi

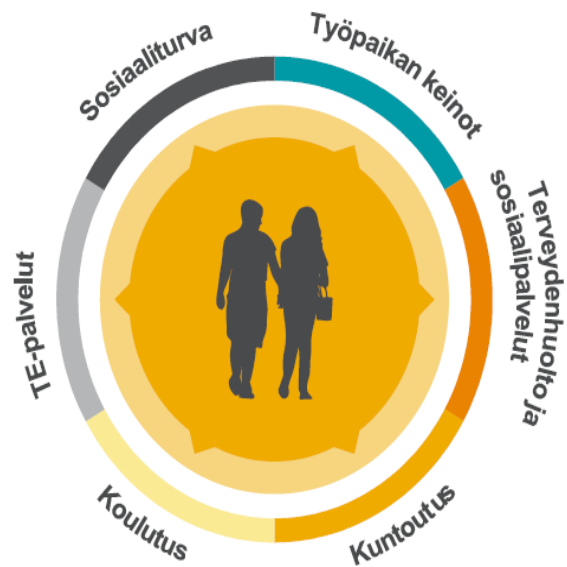
- ▶ Koordinointia tarvitaan silloin, kun asiakas tarvitsee useita palveluita. Koordinointi auttaa asiakasta hahmottamaan häntä koskevien palveluiden kokonaisuutta.
- ▶ Asiakkaat eivät tarvitse koordinointia, jos he saavat apua ajoissa ja asiat ratkeavat nopeasti.
- ▶ Joskus voidaan tarvita tiivistä ”rinnalla kulkevaa” palveluohjausta.

Kainuun TE-palveluiden työkykykoordinaattorin asiakkaiden palveluita

Työkykyä tukevat keinot ja menetelmät

Kaikki keinot käyttöön

Osatyökykyiset työssä -toimintakonsepti

- Esteettömyys
- Työpaikan järjestelyt
- Työyhteisö
- Työjärjestelyt
- Työturvallisuus

- Työterveyshuolto
- Perusterveydenhuolto
- Erikoissairaanhoido
- Sosiaalipalvelut

- Lääkinnällinen kuntoutus
- Ammatillinen kuntoutus
- Sosiaalinen kuntoutus

- Ammatillinen peruskoulutus tai tutkintoon johtava koulutus
- Työvoimakoulutus
- Työhönvalmentaja
- Ammatillinen kuntoutus
- Koulutuskokeilu
- Oppisopimuskoulutus
- Muu työpaikkakoulutus
- Työkokeilu

- Työnvälitys
- Työnhaku- ja uravalmennus
- Koulutus- ja työkokeilut
- Työvoimakoulutus
- Palkkatuki
- Starttiraha
- Työolosuhteiden järjestelytuki
- Matkakulujen korvaus
- Ammatinvalinnan ohjaus
- Työhönvalmennus

- Osasairauspäiväraha
- Osatyökyvyttömyyseläke
- Eläkkeen lepäämään jättäminen
- Vammaistuki
- Kuntoutusraha
- Kuntoutuksesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen
- Omaehtoisen opiskelun tuet

● Kolmas sektori

Seuranta ja arviointi

- ▶ Seuranta ja arviointi auttavat sekä asiakasta että ammattilaista tavoitteiden saavuttamisessa.
- ▶ Seurannan ja arvioinnin avulla voidaan varmistaa, että asiakas saa tukea työkyvylleen. Lisäksi ammattilaiset pystyvät kehittämään omia toimintatapojaan ja asiakkaan sujuvaa palvelupolkua.

Yrityksiltä on kysytty miksi he palkkaavat osatyökykyisiä

- ▶ Yhteiskuntavastuu
- ▶ Omakohtaiset kokemukset osatyökykyisyydestä
- ▶ Asenteet, oma halu
- ▶ Hyvät aikaisemmat kokemukset

- ▶ Pienyritykset ovat keskeinen työllistäjä (riskiä eläkemaksuista ei ole)
- ▶ Osatyökykyiset ovat usein halukkaita tekemään osa-aikatyötä, jota tutkimusten mukaan pienyrityksissä on usein tarjolla
- ▶ Keskeistä on muokata asenteita tietoa lisäämällä ja onnistuneista kokemuksista kertomalla
- ▶ **”Työmotivaatio on työnantajalle tärkeämpää kuin 100% työkyky”**

- ▶ Osatyökykyisten pysyminen työelämässä ja työllistyminen on kannattavaa yksilön, työnantajan ja yhteiskunnan näkökulmista
- ▶ Kaikkien työpanos käyttöön
- ▶ Sopivaa työtä kaikille

Raija Tahvanainen

Kainuun TE-palvelut, työkykykoordinaattori

0295 039 018

raija.tahvanainen@te-toimisto.fi